

NAȘTEREA EPOPEII LATINE

Epopeea, ca sumum evenimential, îmbrăcând sau, mai bine zis, împletind istoria cu mitul, plasată pe coordonatele misterioase dintr-un “illo tempore” plin de eroi, răspunde unei necesități stringente prezentă la nivelul subconștientului colectiv al oricărei națiuni, fapt cu atât mai pregnant dacă avem în vedere mentalitatea romană, anume de a legitima și a înălța în dimensiunile ancestralului și perenității o anume gintă, un anume popor etc..

În cazul culturii eline, “Iliada” și “Odisea” pune în evidență anticipativ câțiva indici istoriografici, întrucât, epopeea, tocmai prin trăsăturile sale de universalitate, își subsumează unele valențe prospective; așadar, pe de o parte se decelează războiul Polemos, având ca finalitate cucerirea Troiei, iar pe coordonata istorică, întregul șir al victoriilor de până la Alexandru Macedon, iar pe de alta, în “Odisea”, căutarea, având ca finalitate înțelepciunea – Sofia.

În cazul culturii latine, perspectiva este sub multe aspecte inversată și punctul de pornire îl constituie aici Troia – dărâmată, incendiată, jefuită. Peregrinările lui Eneas nu au drept țință tihna, care prijeluieste sofia, ci refacerea acestei baze – defapt și aici avem un arhetip ce individualizează Roma sub aspectul istoriei și al mentalității – reinstaurarea, punerea temeliei. Acest arhetip este atât de pregnant definitor, încât, odată realizat prin întemeierea Romei (Urbs), va deveni o temelie cu caracter cosmologic, un « principium mundi », limita dintre haos și cosmos. Astfel se explică la nivelul mentalității romane istoricizarea mitului și, reciproc, mitizarea istoriei.

Luptele purtate de Eneas în Italia, admirabil plasate de Vergilius mult mai târziu (în a doua jumătate a « Eneidei »), au drept reverberație în plan istoric asprimea și închistarea romanului față de artă, elemente ce domină perioada primelor secole de după întemeierea Romei, ba chiar sub unele aspecte, întreaga istorie romană – « După ce Grecia a fost cucerită, (avea să spună Horatius), ei au adus artele în sălbaticul Latium. Astfel, acel necizelat rit saturnian a dispărut și romanii au alungat vechia otravă în favoarea eleganței, dar și azi mai dăinuie urmele țărănimii. Târziu s-au aplecat pe scrierile grecești, iar după războaiele Punico au prins încet să se întremeze – (Horatius – « Satire »).

Cicero, însă, dintr-o perspectivă întrucâtva celei Horatiene, va semna un aspect fundamental în ceea ce privește nașterea epopeii : « Târziu, așadar, au

fost cunoscuți și receptați poezii, de către ai noștri. Totuși, ca acestei categorii, poezilor, nu i s-a dat cinste, este un fapt mărturisit de discursul lui Cato, care îi reproșa lui Marcus Nobilior, ca ceva rușinos, faptul că dusesse poezi în provincie. Îl dusesse într-adevăr, acel consul, după cum știm, pe Enius în Etolia. Cinstea hrănește artele și prin glorie se îndreaptă tot înspre studiile artei. » - (Cicero – Tusculanae disputationes – 1, 2, 4).

Conchidem, deci, că Epopeea latină se cristalizează și ia naștere, pe de o parte pe direcția firavă a folclorului, care a alimentat pe Enius, Nevius până la Vergilius, iar pe de alta prin deschiderea și apetența pentru artă, mijlocită de interacțiunea dintre cultura romană și greacă.

VIATA DE LICEU

se trăiește o singură dată!